

دارالشفائی بایش از ۵ قرن سابقه

خدمات درمانی در آستان قدس رضوی از سابقه دیرینه‌ای برخوردار است. از گذشته تاکنون در کنار مضجع مطهر امام رضا (ع) مرکز درمانی وجود داشته و زائران و مجاوران از خدمات آن بهره‌مند بوده‌اند. اهمیت سلامت و درمان زائران موجب شده تا موقوفاتی به این مهم نیز اختصاص یابد. محتوای اسناد تاریخی آستان قدس رضوی نشان می‌دهد دایره شربت خانه، دارالشفاء، بیمار خانه و... همه در جهت خدمات رسانی سلامت زائران بوده است. به مرور زمان و از محل درآمد و مصارف موقوفات، مراکز درمانی و بیمارستان‌های دیگری در شهر مشهد و دیگر شهرها تأسیس شده‌اند. در مانگاه دارالشفاء، بیمارستان منتصریه، بیمارستان امام رضا (ع) و بیمارستان فوق تخصصی رضوی، بخشی از فعالیت‌های آستان قدس رضوی در حوزه سلامت محسوب می‌شود. اسناد و مدارک موجود نشان می‌دهد که تاریخ پزشکی در آستان قدس رضوی با وقف پیوند خورده است به طوری که واقفان بخشی از دارایی خود را به این امر مهم اختصاص داده‌اند.

که در سال ۱۳۷۰ در یک ساختمان سه طبقه متصل به صحن نوردرست پایین خیابان قرار داشت و به تمامی وسایل و تجهیزات مجهز بود که در آن زمان، روزانه صدها بیمار و دردمند زائران و ساکنان مشهد در دارالشفاء مداومی شدند. در اواخر سال ۱۳۷۹، مجدداً دارالشفاء به محل درمانگاه‌های واقع در بست بالا خیابان منتقل شد.

ساختمان فعلی دارالشفاء

در حال حاضر و با تغییر مدیریت، دارالشفاء به ضلع شرقی بست شیرازی، جنب بازار غدیر منتقل شده و با امکانات و تجهیزات جدید و کاملاً پیشرفته و مطابق با استانداردهای بین‌المللی و همچنین تغییر ماهیت درمانگاهی به مرکزی بیمارستانی، دسترسی آسان و راحت زائران و مجاوران را به امکانات مناسب و مطلوب درمانی، میسر کرده است. این ساختمان در ۱۲ آبان سال ۱۳۸۸ مصادف با عید غدیر در ۴ طبقه با متراژ ۴۹۳۹ متر مربع و با اعتبار ۴۰ میلیارد ریال بنا شد. در ساختمان جدید تجهیزات پزشکی به روز مانند دستگاه‌های کالر داپلر رنگی در بخش رادیولوژی، اکو کاردیوگرافی قلبی، آندوسکوپی، اسپیرومتری، دستگاه‌های شنوایی سنجی، تجهیزات پیشرفته مربوط به اورژانس و احیای قلبی به کار گرفته شده است. همچنین کلینیک تخصصی دارالشفاء امام شامل تخصص‌های دندانپزشکی، قلب و عروق، چشم، گوش، حلق و بینی، مغز و اعصاب، داخلی، روانپزشکی، داخلی و گوارش، کلیه و فشار خون، پوست، ارتوپدی، زنان و زایمان و اطفال، دیالیز، واحد طب کار و واحد خادمان سلامت است.

در حال حاضر در دارالشفاء، ارائه خدمات پزشکی و درمانی اعم از ویزیت، آزمایش‌ها، رادیولوژی، تزریقات، دندانپزشکی و سایر خدمات پاراکلینیکی

آغاز فعالیت دارالشفاء از دوره صفویه

دارالشفاء بیش از ۵ قرن در مداوا و درمان بیماران سابقه دارد. بر اساس قدیمی‌ترین نسخ و اسناد موجود، فعالیت دارالشفاء امام از زمان شاه اسماعیل اول در دوران صفویه به سال ۹۳۰ هجری قمری بازمی‌گردد. از آن زمان به بعد دارالشفاء امام به فراخور زمان تغییر مکان داشته است. این موسسه درمانی در ابتدا زیر نظر یکی از بیوتات حرم مطهر رضوی به نام شربت خانه بوده و تا دوره صفویه زیر مجموعه شربت خانه فعالیت کرده است. برخی بر این عقیده‌اند که دارالشفای قدیم رضوی در کنار در خروجی مسجد گوهرشاد از کارهای الخ بیک و مربوط به نیمه اول سده نهم هجری بوده که تا پادشاهی فتحعلی شاه به علت قدمت زیاد، چندین نوبت مرمت و بازسازی شده است. در زمان شاه طهماسب صفوی، دارالشفای مشهد رضوی رشد چشمگیری داشته و از موقعیت بسیار خوبی برخوردار بوده، چرا که این شاه، علاقه زیادی به گسترش دارالشفای رضوی از خود نشان داد، به طوری که بسیاری از بزرگان به خدمت در حرم مطهر رضوی و دارالشفاء افتخار می‌کردند.

بعدها در سال ۱۲۷۷ با انتصاب سید میرزا جعفر خان معروف به مشیرالدوله و مهندس باشی به عنوان متولی آستان قدس رضوی تحول بزرگی در تشکیلات از نظر مکانی و اداری ایجاد شد. به دستور سید میرزا جعفر خان مشیرالدوله، ساختمانی به عنوان دارالشفاء در بالا خیابان جنب باغی از موقوفات آستان قدس رضوی، دارالشفاء احداث شد. این مرکز درمانی چندین نوبت نیز بازسازی شد. در نهایت در سال ۱۳۳۶ با تلاش دکتر امیراعلم بعد از ۵۰ سال ساختمان دارالشفاء تخریب و ساختمان جدید با کمک افراد نیکوکار و کمک آستان قدس رضوی باز بنای ۳۶۵۰ متر مربع در دو طبقه با امکانات بیشتر ساخته شد که به دارالشفای رضوی معروف شد. بعدها در دوره پهلوی نیز درالشفاء چندین دوره تعمیر و مرمت شد. رضاشاه در سفری به مشهد ضمن بازدید از دارالشفاء دستور ساخت بیمارستان جدید و مجهزی می‌دهد و از طرف آستان قدس رضوی، دارالشفاء به طور موقت در باغ هشت آباد نزدیک به دروازه بالا خیابان منتقل و پس از تخریب ساختمان قدیم همان‌سرا در بست بالا خیابان، دارالشفاء به ضلع جنوبی صحن عتیق منتقل می‌شود. پس از انقلاب اسلامی نیز، در اواخر سال ۱۳۵۸ ساختمان جدید دارالشفاء در سه طبقه متصل به صحن آزادی در بست پایین خیابان ساخته شد و در عید فطر سال ۱۳۵۹ به طور رسمی به بهره‌برداری رسید. پس از انقلاب، توسعه دارالشفاء مورد توجه جدی بوده، به طوری

